

PRAVIDLA ZÁKLADNÍ HYGIENY PO ZÁPLAVÁCH

Ruce

- mýt často a pečlivě pitnou vodou a mýdlem; utírat je do jednorázových papírových ubrousků (zejména po styku s povrchy, které byly v kontaktu se záplavovou vodou nebo kaly), mýt je vždy před jídlem a pitím, před dotykem obličeje, před a po použití záchodu
- při rýmě používat papírové kapesníky pro jedno použití
- oděrky a jiná poranění na kůži omýt pitnou vodou nebo balenou vodou v originálním obale, vydezinfikovat a přelepit náplastí
- při styku s infekčním materiálem vydezinfikovat suché ruce, nejlépe přípravkem s obsahem alkoholu.

Potraviny a nápoje

- k pití, přípravě jídel a vaření používat pouze pitnou vodu zdravotně zajištěnou (laboratorně potvrzená jakost pitné vody) nebo vodu v originálním balení
- balenou vodu skladovat v chladu a temnu – viz návod výrobce na etiketě výrobku
- omezit přípravu pokrmů náročných na spotřebu pitné vody - doporučuje se zjednodušení přípravy pokrmů a nápojů,
- v zasažené oblasti nepít žádné nápoje připravené nápojovými automaty či vodu z výdejníků vody, které jsou napojeny na veřejný vodovodní řad s nejakostní vodou, z nejakostní vody nepřipravovat led
- zaplavené potraviny nekonzumovat, s výjimkou potravin hermeticky balených (ve skle, v plechu). Obaly zaplavených hermeticky uzavřených potravin před otevřením a použitím potravin nejdříve zbavit případných nánosů, omýt roztokem detergentů, opláchnout pitnou vodou a vydezinfikovat dezinfekčním přípravkem určeným výrobcem pro tyto účely (dodržovat postup použití, který bývá výrobcem uvedený na etiketě výrobku), opět opláchnout pitnou vodou a osušit
- zlikvidovat určeným způsobem všechny hermeticky uzavřené potraviny s narušeným obalem a ostatní zaplavené potraviny (jedná se o potenciálně kontaminovaný bioodpad)
- zlikvidovat chlazené potraviny, které nebyly zaplaveny, ale byly ponechány déle v prostředí při teplotách vyšších, než uvádí výrobce potraviny pro její skladování (teplotu skladování čili chladový řetězec je nejlépe obnovit do 30 minut, jinak hrozí riziko mikrobiologických, ale i chemických změn v potravine)
- nekonzumovat zaplavené zemědělské plodiny, neboť se považují za zdravotně závadné
- zemědělské plodiny, které nebyly zcela zatopeny a dále rostou, se doporučuje využívat až po hygienické kontrole, nejdříve po třech týdnech po skončení záplav
- ovoce na stromech a keřích, které nebylo zaplaveno, je možno jíst po důkladném umytí pitnou vodou
- jsou-li jakékoli pochybnosti o nezávadnosti potraviny, doporučuje se její likvidace
- při všech pracích užívat osobní ochranné pomůcky (minimálně gumové rukavice, pevná nepromokavá gumová obuv)

- v případě objevení se příznaků onemocnění jako jsou např. bolesti břicha, křeče, průjem, nevolnost či zvracení, teplota, vyrážka apod. kontaktovat svého lékaře. Nikdy nepodceňovat počáteční lehké příznaky možného onemocnění.

Bydlení

- zajistit odborně způsobilou osobou kontrolu statiky objektu, stanovit rozsah poškození a návrh postupu asanačních prací
- vždy při práci používat osobní ochranné pomůcky (minimálně gumové rukavice, pevná nepromokavá gumová obuv)
- zprovoznit inženýrské sítě (před zapojením kontrolu provedou odborníci)
- větrat průvanem
- vysoušet zdivo nejlépe pomocí přístrojů, ale vždy za přístupu čerstvého vzduchu
- odklidit v okolí objektu a z místností všechny nečistoty, nánosy bahna, zeminy, zničené předměty a zařízení, postupovat od horních pater směrem dolů a zabezpečit jejich odvoz či likvidaci
- zlikvidovat všechny výrobky z nasákavých a porézních materiálů, které byly zasaženy záplavovou vodou nebo bahnem (papír, dřevo, folie aj.) a zabezpečit jejich odvoz či likvidaci
- nepoškozený nábytek a předměty dezinfikovat (např. 3% roztok Chloraminu T, 10% roztok přípravku SAVO Originál; nádoby, přístroje, hračky a plochy pro styk s potravinami opláchnout po dezinfekci pitnou vodou)
- dopravní prostředky nechat vyčistit u odborně způsobilé osoby, např. v servisu
- v okolí objektu zajistit trvalé a důsledné odvodňování (vyčištění kalů, odpadů, kontrola komínů apod.)
- elektrická a strojní zařízení, kde je demontáž problematická a neodborný zásah či opětovné neodborné smontování výrobku by mohlo ohrozit uživatele či obsluhu, je nutné, aby po mechanické očištění tyto úkony provedla servisní služba nebo výrobce. Čistit a dezinfikovat je nutné všechny části výrobku včetně skrytých prostor a otvorů z vnější i vnitřní strany. Pokud tato zařízení či výrobky přicházejí do přímého styku s potravinami a po provedené sanitaci vykazují viditelné změny (popraskání, poškrábání, odloupení povrchových vrstev, zrezivění apod.), nebo zapáchají, mění barvu a chuť, nelze je pro styk s potravinami použít. Totéž platí i pro keramické výrobky, plastové tenkostěnné obaly a plastové kanystry
- výrobky, které jsou nasákavé a odolávají působení dezinfekčních a čistících prostředků se očistí nejlépe tlakovou vodou, omyjí se roztoky detergentů, opláchnou pitnou vodou a dezinfikují (např. chlorovými přípravky – Savo Original, Chloramin T), opět se opláchnou pitnou vodou a osuší. Lze použít i fyzikální postup dezinfekce (var po dobu 10 minut, horký suchý vzduch v troubě při teplotě 160 ° C po dobu 60 min., myčka nádobí s dezinfekčním roztokem, doporučená teplota mycí vody min 60°C atd.)
- **pokud není objekt napojen na veřejný vodovod s jakostní pitnou vodou, ale zdrojem vody je vlastní vodní zdroj (studna), po jejím zaplavení event. kontaminaci vody ve studni, vodu neodebírat, pokud není provedena sanace studny a laboratorní rozbor odebraného vzorku vody neprokázal, že voda je jakostní a negativně neovlivní zdraví uživatelů této vody.**

Očista a dezinfekce prádla

Silně znečištěné prádlo namočit na 4 hodiny do 3 % roztoku Chloraminu T (rozpustit 30 g chloraminu T v 1 litru studené vody) nebo na 8 hodin do 10% roztoku SAVO Originál (nalít 1 litr SAVO Originál do 9 litrů vody). Méně znečištěné prádlo lze namočit po dobu 1 hodiny do 1% roztoku Chloraminu T (rozpustit 10 g chloraminu T v 1 litru vody) nebo do 10 % roztoku SAVO Originál (vlít 1 litr SAVO Originál do 9 litrů vody). Prádlo po dezinfekci vyprat obvyklým způsobem za použití pracího prášku. Chloramin T a SAVO Originál mají bělicí účinky. Cennější šatstvo, které nelze dezinfikovat a vysušit, se doporučuje nechat vyčistit v profesionální čistírně. Prádlo, které snese vyvářku, se vypere při teplotě nejméně 90 °C nebo vyvařit po dobu 10 minut a následně vypere a vyžehlí. Prádlo se nekartáčuje a ani nepřáší. Totéž platí pro polštáře a přikrývky.

Dávkovací tabulka:

SAVO Originál 1 litr - 1 plný vršek = 40 ml

SAVO Originál 1 litr - 1 vnitřní vršek = 15 ml

Dávkování Chloramin T (ředí se vždy do studené vody; uživatelské doporučení pro povodně)

1 kopcovitá polévková lžice - 15 g Chloramin T

1 hrnek (250ml) - 150 g Chloramin T

	1%			2%			3%			5%		
	gram	lžice	hrnek	gram	lžice	hrnek	gram	lžice	hrnek	gram	lžice	hrnek
1 litr	10	1		20	1+1/2		30	2		50	3	1/3
5 litrů	50	3	1/3	100	7	2/3	150	10	1	250	17	1+2/3*
10 litrů	100	7	2/3	200	13	1+1/3	300	20	2	500	33	3+1/3

*Znamená jeden celý hrnek plus 2/3 druhého hrnku

Péče o pokožku osob po skončení úklidových prací

Po skončení úklidových prací ruce dezinfikovat dezinfekčním přípravkem s virucidní (protivirovou) účinností, a to postupem určeným výrobcem přípravku na etiketě výrobku. Alkoholové přípravky se nanášejí na suchou pokožku. Po dezinfekci ruce umýt pitnou vodou a mýdlem, osušit jednorázovým ubrouskem a ošetřit regeneračním krémem. Pokožku celého těla a vlasy umýt vodou a mýdlem/šamponem případně s dezinfekčním účinkem, utřít a ošetřit regeneračním krémem. Veškerá poranění pokožky, hnisání, vyrážky apod. se doporučuje konzultovat s lékařem. V případě zvýšeného výskytu bodavého hmyzu používat repelenty.

Riziko infekčních onemocnění

Při práci v zatopených prostorách a při jejich čištění jsou osoby vystaveny riziku infekce, a to zejména infekcím, které jsou přenášeny vodou kontaminovanou lidskými výkaly pocházejícími z žump, čističek odpadních vod a vodou kontaminovanou výkaly zvířat v případě infekcí přenosných na člověka. Původci takových onemocnění mohou vniknout do organismu člověka i nepatrně poškozenou kůží (např. oděrkami), a proto je žádoucí omezit styk vody a bláta s tělem člověka použitím osobních ochranných pomůcek.

Hnisající oděrky, boláky, bodnutí hmyzem, vyrážky, teplota, dýchací či trávicí potíže je nutné v případě, že byl postižený v kontaktu se záplavovou vodou či bahnem, lékařsky vyšetřit a ošetřit.

Zdraví osob v záplavových oblastech mohou ovlivnit např. původci bakteriálních střevních nákaz jako jsou *Salmonella enteritidis*, *typhi* a *paratyphi* (salmonelóza, tyfus, paratyfus), *Shigella dysenteriae* (bacilární úplavice). Nebezpečné pro zdraví lidí jsou leptospiry (Weilova horečka, blatácká horečka), původci onemocnění známých jako listerióza, tularémie nebo viry způsobující onemocnění virovou hepatitidou typu A.

Onemocnět infekčními nemocemi mohou i domácí mazlíčci a užitková zvířata. Některá onemocnění zvířat se mohou přenášet na lidi.

Likvidace plísní

- zajistit vhodné proudění vzduchu intenzivním a častým větráním
- odstranit primární příčiny vzniku plísně (stavební či teplotně vlhkostní poměry)
- při likvidaci plísně používat ochranné pracovní pomůcky a ochranu dýchacích cest
- plísně neodstraňovat za sucha (došlo by k rozptýlení zdraví škodlivých výtrusů)
- na narostlou plíseň se doporučuje použít k prvnímu dezinfekčnímu zásahu fungicidní přípravky (protiplísňové účinky) vhodně zvoleným aplikačním postupem (postřik, omytí, otření, kombinace těchto postupů), dezinfekci lze provádět dle potřeby i opakovaně
- zvolit nejvhodnější způsob mechanického odstranění zbytků plísně (škrábání, otlučení na omítku) po provedené dezinfekci
- po dezinfekci na zaschlé stěny aplikovat přípravky k preventivní ochraně proti plísním ve formě nátěrů před malbou i přímo na omítku (dodržovat technologický postup aplikace uvedený na etiketě výrobku).

Další informace také na: [Záplavy a hygiena - na co dát pozor, jak sanovat zaplavené studny - SZÚ | Oficiální web Státního zdravotního ústavu v Praze \(szu.cz\)](#)

V Olomouci 09/2024